

Leiden, 9 februari 2016

Betreft: AO Integratie, 'Kabinetsreactie op de aanbevelingen VN-comité tegen rassendiscriminatie

Geachte leden van de vaste Kamercommissie SZW,

Het Nederlands Juristen Comité voor de Mensenrechten (NJCM) en New Urban Collective (NUC) wijzen u ter gelegenheid van uw Algemeen Overleg Integratieonderwerpen op 10 februari aanstaande graag op een aantal zorgpunten die de organisaties delen met het VN-Comité tegen Rassendiscriminatie (hierna: het CERD-Comité) en dragen mogelijke oplossingen voor.¹

De boodschap van het CERD-Comité aan Nederland is duidelijk: het huidige generieke antidiscriminatiebeleid van de Nederlandse overheid volstaat niet. In haar beleid legt de overheid onevenredig veel nadruk op de eigen verantwoordelijkheid van minderheden en migranten. De eerste verantwoordelijkheid hiervoor ligt juist bij de overheid. Ook biedt zij weinig oplossingen voor problemen van specifieke etnische groepen. Het CERD-Comité roept de overheid en gemeenten daarom op om strategieën te implementeren om deze groepen te beschermen. Om dit effectief te kunnen doen, moeten zij weten wat er speelt. Zowel burgers als het maatschappelijk middenveld moeten daarom worden gestimuleerd om te rapporteren over discriminatie. Daarenboven zouden zij door de overheid structureel moeten worden geconsulteerd over antidiscriminatiebeleid.

Uit de kabinetsreactie op de aanbevelingen van het CERD-Comité (28 oktober 2015), alsook het herijkte nationaal actieplan discriminatie,ⁱⁱ blijkt de overheid de aanbevelingen slechts op een aantal punten ter harte te nemen. Ondanks het feit dat racisme verreweg de meest voorkomende grond van discriminatie is in Nederland,ⁱⁱⁱ en het kabinet erkent dat voor specifieke doelgroepen toegespitste maatregelen noodzakelijk zijn, voldoet het kabinet niet aan het verzoek van het CERD-Comité om een specifiek actieplan te ontwikkelen gericht op het tegengaan van rassendiscriminatie. Het herijkte nationaal actieprogramma tegen discriminatie biedt te weinig verstrekkende en nieuwe maatregelen om hiervoor te volstaan.

Het NJCM en NUC vragen u om de bewindspersonen te bewegen hun standpunten ten aanzien van specifieke groepen en de eigen verantwoordelijkheid van minderheden en migranten te herzien. Daarenboven zou het kabinet veel meer dan nu zichtbaar moeten maken wat het doet tegen discriminatie. Nu is dat voor veel mensen niet duidelijk en schieten de maatregelen hun doel voorbij. Dat het probleem van structurele rassendiscriminatie in Nederland niet (volledig) wordt erkend, blijkt ook uit het feit dat u deze aanbevelingen bespreekt in een AO over integratie. Het NJCM en NUC zijn groot voorstander van een integraal debat of een hoorzitting over rassendiscriminatie.

Hiernaast vragen het NJCM en NUC uw aandacht voor vier specifieke thema's: etnisch profileren, kansen op de arbeidsmarkt, rechten van ongedocumenteerde migranten op bed, bad & brood, en de inburgeringstoets.

Etnisch profileren

Het NJCM verwelkomt de erkenning van de overheid dat politie-discriminatie van etnische minderheden, zogenaamd 'etnisch profileren', een structureel probleem is.^{iv} Dit geeft grond om concrete middelen in te zetten om etnisch profileren te bestrijden. Etnisch profileren heeft een groot nadelig effect op de effectiviteit en legitimiteit van de politie. Het NJCM en NUC juichen de stappen die de overheid en politie reeds hebben genomen en aangekondigd toe, zoals ten aanzien van training, de klachtenprocedure en vergroting van diversiteit in het personeelsbestand. De inventarisatie en (nationale) implementatie van deze initiatieven moet gepaard gaan met een concreet plan en tijdspad. De betreffende gemeenschappen en het maatschappelijk middenveld dienen te worden betrokken bij de initiatieven om het draagvlak te vergroten en het vertrouwen te herstellen. Academics moeten worden betrokken bij de totstandkoming en evaluatie ervan.

Het NJCM en NUC ondersteunen de aanbeveling van het CERD-Comité om etnisch profileren beter aan te pakken door systematisch informatie te verzamelen over het gebruik van politiebevoegdheden. Systematische monitoring helpt bij de probleemanalyse en vormt daarmee een noodzakelijke stap in de aanpak. Een bewezen aanpak is het gebruik van stopformulieren (registratie van wie er staande wordt gehouden, wat diens etnische afkomst is, en waarom die persoon staande is gehouden),^v waarmee de overheid volgens het NJCM en NUC ook in Nederland een landelijke proef zou moeten uitvoeren. De politie toonde hiervoor al interesse tijdens de derde Mensenrechtendialoog in de Tweede Kamer op 26 januari jl. Deskundigen presenteerden positieve resultaten van de inzet van stopformulieren uit het Verenigd Koninkrijk en Spanje. Uit de buitenlandse voorbeelden blijkt dat het invullen van de formulieren (bijvoorbeeld op de diensttelefoon) slechts enkele minuten in beslag neemt en politieoptreden meer effectief maakt.

Arbeidsmarkt

Het NJCM juicht de initiatieven van het kabinet om discriminatie op de arbeidsmarkt tegen te gaan toe. De werkloosheid onder etnische minderheden, met name jongeren, is onevenredig hoog in Nederland. Tegelijkertijd staat arbeidsmarktdiscriminatie de volwaardige participatie van deze minderheden in de weg. Vooroordelen en stereotypering spelen een grote rol bij het uitsluiten van etnische minderheden op de arbeidsmarkt. Het CERD-Comité dringt daarom aan op het tegengaan van deze 'root-causes' van werkloosheid onder jonge etnische minderheden. De initiatieven van het kabinet zouden zich moeten richten op het ontwikkelen van lange-termijn beleid en strategieën om de 'root-causes' weg te nemen. Dit beleid dient vervolgens te worden getoetst met effectieve evaluatiemechanismen. Het beleid zou zich onder meer moeten richten op het vergroten van (sollicitatie)vaardigheden, iets wat in het nationaal actieplan discriminatie ontbreekt. De overheid heeft wel een inventarisatie aangekondigd van onderzoeken naar anoniem solliciteren. Op dit moment bestaat deze mogelijkheid alleen in de gemeentes Nijmegen, Den Haag en het Amsterdamse stadsdeel Westerpark. Het NJCM verzoekt het kabinet een proef te doen met anoniem solliciteren binnen de Rijksoverheid, en bedrijven aan te sporen haar voorbeeld te volgen.

Bed, bad, brood

Het CERD-Comité maakt zich zorgen over het feit dat ongedocumenteerde migranten alleen recht hebben op bepaalde voorzieningen als ze meewerken aan hun eigen uitzetting. Volgens het Comité zouden ongedocumenteerde migranten onder alle omstandigheden tot het moment van uitzetting voedsel en onderdak moeten worden geboden. De recente uitspraken van de Raad van State en Centrale Raad van Beroep^{vi} gaan tegen de aanbevelingen van het CERD-Comité in. Ook ongedocumenteerde migranten hebben volgens het NJCM en NUC recht op basisbehoeften als bed, bad en brood. Het NJCM en NUC roepen de overheid op hier ruimhartig gehoor aan te geven.

Inburgeringstoets

Ten aanzien van de inburgeringstoets in het buitenland roept het CERD-Comité de overheid op migranten toe te laten de test in Nederland te doen zodat tegelijkertijd het recht op familiehereniging kan worden gewaarborgd. Nu wordt vooral een uitzondering gemaakt voor

migranten uit landen 'waarvan de culturele, sociale en economische situatie vergelijkbaar is met die van Nederland'.^{vii} Zij mogen de cursus wel in Nederland afleggen. Volgens het CERD-Comité werkt de inburgeringstoets discriminerend.^{viii} Het NJCM en NUC onderschrijven dit en menen dat een ieder hetzelfde recht op familiehereniging zou moeten hebben. Bovendien werkt dit beleid stigmatiserend, omdat het de indruk wekt dat de landen waarvoor wel een visumplicht geldt niet bewust zijn van 'Westerse normen', en zelfs de universaliteit van deze normen ondermijnen.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met NJCM-bestuurslid Eefje de Kroon via eefjedekroon@gmail.com of 06-10844930.

Hoogachtend,

Marloes van Noorloos
Voorzitter NJCM

Mitchell Esajas
Voorzitter New Urban Collective

Bijlage:

- Schaduwrapportage van het NJCM, NUC en anderen t.b.v. de Nederlandse sessie bij het VN-Comité tegen Rassendiscriminatie, 18-19 augustus 2015.

ⁱ Committee on the Elimination of Racial Discrimination, *Concluding observations on the nineteenth to twenty-first periodic reports of the Netherlands*, 28 augustus 2015, CERD/C/NLD/CO/19-21.

ⁱⁱ Nationaal Actieprogramma tegen discriminatie, nr. 30950-84, 22 januari 2016.

ⁱⁱⁱ Nationaal Actieprogramma tegen discriminatie, nr. 30950-84, 22 januari 2016, Bijlage II, p.3.

^{iv} Reactie op aanbeveling 14 (b).

^v Zie <http://weblogs.amnesty.nl/mensenrechtenvandaag/2015/06/11/stopformulieren-geen-probleem-maar-oplossing/>.

^{vi} ABRvS 26 november 2015, ECLI:NL:RVS:2015:3415 en CRvB 26 november 2015, ECLI:NL:CRVB:2015:3803.

^{vii} Reactie op aanbeveling 30.

^{viii} Aanbeveling 29 en 30.